

Colocviul „GENEZA ȘI EVOLUȚIA CULTURILOR PALEOLITICE PE TERITORIUL ROMÂNIEI“

În perioada 22–25 octombrie 1985, Institutul de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol” a organizat o nouă manifestare științifică cu caracter internațional: aniversarea centenarului cercetărilor paleolitice din România, care marchează un secol de când geologul Gregoriu Ștefănescu a descoperit la Mitoc, pe Prut, „silexuri cioplite și prelucrate, indiciile unei stațiuni preistorice”, fiind semnalată, astfel prima așezare paleolitică de pe teritoriul României.

Colocviul cu tema „Geneza și evoluția culturilor paleolitice pe teritoriul României” a fost organizat sub auspiciile Academiei de Științe Sociale și Politice, în colaborare cu Muzeul Județean de Istorie din Botoșani, cu sprijinul Comitetelor de Cultură și Educație Socialistă ale județelor Iași și Botoșani. Au participat specialiști din Iași, București, Galați, Piatra Neamț, Constanța și Cîmpulung Moldovenesc, precum și binecunoscuții, specialiști ai paleoliticului european: dr. Karel Valoch — Institutul de Antropologie al Muzeului Morav — Brno, prof. dr. Kenneth Honea — Universitatea De Kalb — Illinois și dr. René Desbrosse — Institutul de Paleontologie Umană — Paris. Academia de Științe Sociale și Politice a fost reprezentată de prof. dr. C. Vlăduț, în numele prof. dr. Mihnea Gheorghiu, Președintele Academiei.

Tematica manifestării științifice a fost consacrată tuturor aspectelor preconizate de cercetarea complexă a paleoliticului și epipaleoliticului: 1. Arheologia paleoliticului mijlociu și superior; 2. Mediul ecologic; 3. Paleoantropologie; 4. Paleofaună; 5. Descoperiri de artă paleolitică; 6. Epipaleoliticul; 7. Persistențe paleolitice și epipaleolitice în mediul neolitic; 8. Petrografie.

În cadrul acestei largi arii de preocupări ale specialiștilor din țară și de peste hotare au fost prezentate 20 de comunicări, marea majoritate în limba franceză, adoptată de toți participanții.

Programul Colocviului a cuprins trei etape distincte: A. Iași — sala de conferințe a Filialei Academice R.S. România — deschiderea lucrărilor, comunicări și discuții; B. Vizitarea marii stațiuni paleolitice de la Mitoc-Malul Galben; C. Botoșani — Muzeul Județean de Istorie — comunicări, discuții și închiderea lucrărilor.

La Iași, după alocuțiunea rostită de prof. dr. doc. M. Petrescu-Dimbovița, directorul Institutului de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol”, conf. dr. I. Agrigoroaiei a prezentat salutul Facultății de Istorie-Filozofie a Universității, urmat de salutul Institutului de Arheologie din București, prezentat de dr. M. Cărciumaru, și de salutul invitaților străini, adresat de dr. K. Valoch.

Seria comunicărilor a fost deschisă de referatul „Geneza și evoluția culturilor paleoliticului superior în zona Prutului Mijlociu în lumina ultimelor cercetări arheologice” (dr. V. Chirica), precizându-se că în sectorul epigenetic al văii Prutului, cuprins între Rădăuți și Stîncă-Ștefănești, au fost identificate și cercetate sistematic cele mai reprezentative obiective paleolitice de pe tot teritoriul țării, în care se poate constata evoluția locuirilor umane, începînd cu paleoliticul inferior final și pînă în epipaleolitic. Marile stațiuni pluri-stratificate de la Ripiceni-Izvor și Mitoc-Malul Galben oferă, prin amploarea săpăturilor, bogăția și varietatea materialelor descoperite, baza de documentare în vederea studierii acestei evoluții, nu numai din România, ci și dintr-o largă arie geografică europeană.

Paleoliticului superior i-au fost consacrate alte două comunicări: „Despre stratigrafia și periodizarea Gravettianului din Moldova” (dr. Florea Mogoșanu) și „Prelucrarea coarnelor de cerb și ren în paleoliticul României” (dr. Mihaela Brudiu).

Din comunicarea „Tardenoisianul din estul și sud-estul României” (dr. Al. Păunescu) s-a putut constata că cercetarea științifică românească este prioritară și în ceea ce privește studierea acestei perioade istorice. Analiza cantitativă și calitativă a utilajelor litice din 33 de stațiuni tardenoisiene, între care se remarcă acelea de la Ripiceni, Mitoc, Icușeni (Botoșani), Erbiceni (Iași) etc. a semnalat asemănările și deosebirile între locuirile respective, caracteristicile acestora, analogiile cu descoperirile contemporane din alte zone geografice ale Europei, iar vîrsta de 7 850 de ani B. P. a locuirii de la Erbiceni constituie singura determinare de cronologie absolută pentru tot arealul de răspîndire a culturii tardenoisiene.

Mediul ecologic în care au viețuit comunitățile umane paleolitice, a fost atent studiat și prezentat de dr. M. Cărciumaru în comunicarea „Paleomediul și geocronologia paleoliticului și epipaleoliticului României”, evidențind existența unor complexe interstadiale și oscilații climatice, specifice teritoriului țării noastre, pe care autorul le-a corelat cu acelea din alte zone geografice ale Europei, rezultatele analizelor palinologice fiind susținute de virstele absolute, evidențiate prin determinările de C-14.

Descoperirile paleoantropologice au fost tratate în comunicarea dr. Dardu Nicolăescu-Plopșor, „Omul fosil pe teritoriul României”, cu care ocazie s-a procedat la un larg excurs într-o vastă arie geografică europeană, începând cu binecunoscutele și controversatele descoperiri de la Bugiulești și sfârșind cu acelea de la Schela Cladovei, din perioada de trecere de la epipaleolitic la neolitic.

Paleofauna României a fost prezentată în cadrul celor patru comunicări, dintre care una cu caracter general: „Fauna de vertebrate din Pleistocenul superior din sud-vestul României” (dr. Elena Terzea), a doua cu referire la asociațiile de micromamifere din carstul dobrogean: „Importanța depozitelor fosilifere (micromamifere) din carstul Dobrogei centrale pentru cronologia Würmului” (dr. C. Rădulescu, dr. C. Samson), în timp ce comunicarea prof. dr. Olga Necrasov „Contribuții asupra paleofaunei din paleoliticul României” s-a referit la resturile paleofaunistice aparținând bourului, bizonului, calului, cerbului, renului etc. din stațiunea Mitoc-Malul Galben, subliniind importanța acestor descoperiri pentru cunoașterea mediului ecologic, inclusiv ocupațiile grupelor umane, care au populat terasele Prutului din zona Mitoc-Ripiceni. La rîndul ei, comunicarea: „Studiul materialului paleofaunistic din stațiunea epipaleolitică de la Ostrovul Corbului” (conf. dr. Sergiu Haimovici) a subliniat faptul că în vermea respectivă era domesticit doar ciinele.

Seria dezbaterilor de la Iași a fost încheiată cu comunicarea „Moșteniri epitardenoisene în uneltele de silex ale culturii Hamangia” (Puiu Hașotti), în care s-a precizat că, din punct de vedere tehnic și tipologic, prezența unor tipuri de piese geometrice: trapeze, segmente de cerc etc. este de natură să releve existența unor persistențe epipaleolitice în cadrul primelor culturi neolitice.

A doua etapă a programului Colocviului a fost rezervată vizitării stațiunii paleolitice de la Mitoc-Malul Galben. Cu această ocazie s-au reliefat, pe parcursul deplasării și la Mitoc, pe locul stațiunii, corelațiile între relieful fluviatil al văii Prutului și locuirile paleolitice (prof. dr. V. Băcănuanu, dr. V. Chirica), creîndu-se posibilitatea unei mai bune înțelegeri, de către toți participanții, a stratigrafiei arheologice și geomorfologice din stațiunea paleolitică vizitată. Conservarea unor importante complexe de locuire, descoperite în campania de cercetări arheologice din vara anului 1985, între care s-au remarcat atelierile de cioplire, vetrele de foc, resturile singurei locuințe gravettiene descoperite pînă în prezent pe teritoriul României, la a cărei construcție s-au utilizat resturi osteologice aparținînd mamutului, a permis specialiștilor români și străini să cunoască, la fața locului, metodologia de cercetare, ca și numeroasele niveluri de locuire aurignaciană și gravettiană din această stațiune, considerată

ca fiind unul dintre cele mai importante obiective paleolitice în curs de cercetare din sud-estul continentului.

Colocviul a continuat la Muzeul județean de Istorie din Botoșani, cu ultimele comunicări ale ședinței de închidere, care a coincis cu deschiderea Sesiunii anuale de comunicări și referate, organizată de Muzeul județean. Aici, în prezența dr. Lazăr Băciucu, secretar al Comitetului Județean Botoșani al P.C.R., vice-președinte al Consiliului Popular Județean, care a condus lucrările, au fost adresate salutarile Academiei de Științe Sociale și Politice (prof. dr. M. Petrescu-Dimbovița) și al participanților străini (dr. René Desbrosse), după care s-a continuat seria comunicărilor: dr. V. Boroaneanț, dr. M. Cărciumaru, „Contribuția cercetărilor de la Cladova la problema paleoliticului mijlociu din România”, Adrian Muraru, „Considerații petrografice asupra materialului litic din stațiunea paleolitică Borosteni-Peștera Cioarei”, dr. M. Cărciumaru, dr. V. Chirica, „Descoperiri de artă paleolitică pe teritoriul României”, Dan Monah, „Dea Mater—originea unui arhetip”, în care s-au făcut interesante referiri la problemele puse în discuție, cu contribuții valoroase la elucidarea multelor aspecte ale cercetării paleoliticului României.

Specialiștii din străinătate au prezentat comunicări la Iași: prof. dr. K. Honea, „Cronologia paleoliticului României”, dr. K. Valoch, „Începutul paleoliticului superior în Moravia” și la Botoșani: dr. René Desbrosse, „Metodologia de cercetare a paleoliticului în zonă Centru—Est a Franței”.

Colocviul consacrat centenarului cercetărilor paleolitice din România s-a încheiat cu concluziile prezentate de prof. dr. doc. M. Petrescu-Dimbovița, după patru zile de comunicări și discuții.

La sfîrșitul acestei importante manifestări științifice cu caracter internațional s-a putut aprecia realul folos științific al tuturor participanților, și îndeosebi al celor de peste hotare. Recunoașterea faptului că, prin valoarea comunicărilor prezentate, ori prin modul de organizare a săpăturilor arheologice într-o stațiune paleolitică și maniera de prezentare a descoperirilor, cercetarea științifică românească din domeniul paleoliticului a constituit o adevărată revelație, cum s-a exprimat dr. René Desbrosse, alcătuiesc argumente suficiente de concludență. Schimbul deschis de opinii, discuțiile purtate în cele patru zile, la Iași, Botoșani și Mitoc, au determinat o mai bună cunoaștere reciprocă, o mai reală prețuire a realizărilor noastre în acest domeniu, ceea ce a determinat să se afirme că astăzi în Europa nu se mai poate cerceta epoca paleolitică fără cunoașterea literaturii de specialitate, oferită de paleoliticienii români.

Tot cu ocazia deplasării la Mitoc, a fost vizitat Muzeul Comunal de Istorie și Etnografie, organizat de inv. Ilie Pascal și prof. V. Capotă, directorul școlii cu sprijinul conducerii șantierului arheologic, important loc de educație patriotică a elevilor, a tuturor locuitorilor comunei.

Prezența dr. Lazăr Băciucu la desfășurarea lucrărilor Colocviului la Mitoc și Botoșani, sprijinul acordat în pregătirea și desfășurarea acestei manifestări științifice în cele mai bune condiții, relevă importanța pe care organele județene de partid și de stat o atribuie cercetărilor istorice și arheologice de specialitate.

VASILE CHIRICA

Colocviul „GENEZA ȘI EVOLUȚIA CULTURILOR PALEOLITICE PE TERITORIUL ROMÂNIEI“

În perioada 22–25 octombrie 1985, Institutul de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol“ a organizat o nouă manifestare științifică cu caracter internațional: aniversarea centenarului cercetărilor paleolitice din România, care marchează un secol de când geologul Gregoriu Ștefănescu a descoperit la Mitoc, pe Prut, „silexuri cioplite și prelucrate, indiciile unei stațiuni preistorice“, fiind semnalată, astfel prima așezare paleolitică de pe teritoriul României.

Colocviul cu tema „Geneza și evoluția culturilor paleolitice pe teritoriul României“ a fost organizat sub auspiciile Academiei de Științe Sociale și Politice, în colaborare cu Muzeul Județean de Istorie din Botoșani, cu sprijinul Comitetelor de Cultură și Educație Socialistă ale județelor Iași și Botoșani. Au participat specialiști din Iași, București, Galați, Piatra Neamț, Constanța și Cîmpulung Moldovenesc, precum și binecunoscuții, specialiști ai paleoliticului european: dr. Karel Valoch – Institutul de Antropologie al Muzeului Morav – Brno, prof. dr. Kenneth Honea – Universitatea De Kalb – Illinois și dr. René Desbrosse – Institutul de Paleontologie Umană – Paris. Academia de Științe Sociale și Politice a fost reprezentată de prof. dr. C. Vlăduț, în numele prof. dr. Mihnea Gheorghiu, Președintele Academiei.

Tematica manifestării științifice a fost consacrată tuturor aspectelor preconizate de cercetarea complexă a paleoliticului și epipaleoliticului: 1. Arheologia paleoliticului mijlociu și superior; 2. Mediul ecologic; 3. Paleoantropologie; 4. Paleofaună; 5. Descoperiri de artă paleolitică; 6. Epipaleoliticul; 7. Persistențe paleolitice și epipaleolitice în mediul neolitic; 8. Petrografie.

În cadrul acestei largi arii de preocupări ale specialiștilor din țară și de peste hotare au fost prezentate 20 de comunicări, marea majoritate în limba franceză, adoptată de toți participanții.

Programul Colocviului a cuprins trei etape distincte: A. Iași – sala de conferințe a Filialei Academice R.S. România – deschiderea lucrărilor, comunicări și discuții; B. Vizitarea marii stațiuni paleolitice de la Mitoc-Malul Galben; C. Botoșani – Muzeul Județean de Istorie – comunicări, discuții și închiderea lucrărilor.

La Iași, după alocuțiunea rostită de prof. dr. doc. M. Petrescu-Dimbovița, directorul Institutului de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol“, conf. dr. I. Agrigoroaiei a prezentat salutul Facultății de Istorie-Filozofie a Universității, urmat de salutul Institutului de Arheologie din București, prezentat de dr. M. Cărciumaru, și de salutul invitaților străini, adresat de dr. K. Valoch.

Seria comunicărilor a fost deschisă de referatul „Geneza și evoluția culturilor paleoliticului superior în zona Prutului Mijlociu în lumina ultimelor cercetări arheologice“ (dr. V. Chirica), precizându-se că în sectorul epigenetic al văii Prutului, cuprins între Rădăuți și Stîncă-Ștefănești, au fost identificate și cercetate sistematic cele mai reprezentative obiective paleolitice de pe tot teritoriul țării, în care se poate constata evoluția locuirilor umane, începînd cu paleoliticul inferior final și pînă în epipaleolitic. Marile stațiuni pluristratificate de la Ripiceni-Izvor și Mitoc-Malul Galben oferă, prin amploarea săpăturilor, bogăția și varietatea materialelor descoperite, baza de documentare în vederea studierii acestei evoluții, nu numai din România, ci și dintr-o arie geografică europeană.

Paleoliticului superior i-au fost consacrate alte două comunicări: „Despre stratigrafia și periodizarea Gravettianului din Moldova“ (dr. Florea Mogoșanu) și „Prelucrarea coarnelor de cerb și ren în paleoliticul României“ (dr. Mihaela Brudiu).

Din comunicarea „Tardenoisianul din estul și sud-estul României“ (dr. Al. Păunescu) s-a putut constata că cercetarea științifică românească este prioritară și în ceea ce privește studierea acestei perioade istorice. Analiza cantitativă și calitativă a utilajelor litice din 33 de stațiuni tardenoisiene, între care se remarcă acelea de la Ripiceni, Mitoc, Icușeni (Botoșani), Erbiceni (Iași) etc. a semnalat asemănările și deosebirile între locuirile respective, caracteristicile acestora, analogiile cu descoperirile contemporane din alte zone geografice ale Europei, iar vîrsta de 7 850 de ani B. P. a locuirii de la Erbiceni constituie singura determinare de cronologie absolută pentru tot arealul de răspîndire a culturii tardenoisiene.

cu atât mai mult cu cât, prin cooperarea din ce în ce mai strânsă cu științele naturii și tehnice, s-au înregistrat în secolul nostru progrese remarcabile în domeniul arheologiei, îndeosebi preistoriei, atât sub raportul mijloacelor moderne de cercetare și datare, cât și în domeniul epistemologic, respectiv al teoriei și metodologiei arheologice. În această privință, se impune astăzi, după autor, ca în locul tendinței centrifuge a multor istorici și arheologi, să se ajungă la o colaborare mai strânsă între aceștia pentru o cunoaștere mai bună și mai completă a diferitelor aspecte ale trecutului. În acest scop, este necesară, după părerea sa, pe lângă revizuirea programelor de învățământ superior, cercetarea în colaborare a istoricilor și arheologilor, sub toate aspectele și cu mijloace specifice proprii, a unor obiective arheologice importante, cu interes deosebit pentru unii și alții. În acest context, în mod justificat, autorul raportului a luat poziție față de curentul american al „noii arheologii”, derivat din antropologie cu aproximativ 15 ani în urmă, imputându-i caracterul antiistoric, determinat de faptul că și propune să studieze civilizațiile arheologice în afară de spațiu și timp, având doar în vedere cauzele complexe cărora li se datorează stadiul respectiv de dezvoltare, precum și legile, care se desprind din regularitatea unor reveniri.

Problema unității arheologiei și istoriei a fost reluată și în corapoartele prof. B. Chropovský (R.S.C.), N. N. Dikov (U.R.S.S.) și acad. J. Herrmann (R.D.G.), din care s-a desprins concluzia că arheologia, datorită progreselor înregistrate, nu mai poate fi considerată astăzi ca o disciplină ajutoare. Din punct de vedere al metodologiei de cercetare în arheologie, se impune însă, după B. Chropovský, o largire a investigațiilor interdisciplinare, pe o bază mai largă, a colaborării internaționale. De asemenea, după N. N. Dikov, unitatea dintre arheologie și istorie trebuie folosită pentru înțelegerea corectă a trecutului și perceperea adecvată a prezentului și viitorului la un nivel mai înalt de generalizare, reflectat în încercarea autorului de periodizare tehnologică și dialectică a istoriei omenirii. În cadrul acestei periodizări, cu caracter universal, axată pe principiul interacțiunii dintre formă și conținut, autorul a deosebit în mod dialectic, pentru fiecare epocă, respectiv a pietrei și a metalelor, cîte două perioade, una de evoluție și alta de revoluție, presupunînd ipotetic și începutul perioadei de evoluție a unei a treia epoci tehnologice, a materialelor sintetice (plastice). La rîndul său, acad. J. Herrmann, preocupîndu-se de căile pentru decodificarea conținutului istoric al izvoarelor arheologice, a deosebit metodele, care permit urmărirea trecerii de la faptul arheologic, înregistrat și studiat ca atare, la interpretarea lui istorică, în funcție de spațiu și timp. În această privință, cu toate progresele înregistrate, autorul a recunoscut că este încă departe de o înțelegere deplină a structurii și evoluției Evului Mediu timpuriu.

Participanții români la această dezbateră au scos în evidență necesitatea cercetărilor interdisciplinare pentru studiarea problemelor de etnogeneză, respectiv a începutului etnogenezei tracilor în spațiul carpato-balcanic (M. Petrescu-Dimbovița), metodică cercetării așezărilor rurale romane din provincia Dacia (N. Gudea) și importanța colaborării dintre istorici și arheologi în investigarea așezării medievale urbane de la Baia, ale cărei rezultate de pînă acum au fost valorificate în două volume publicate recent (V. Neamțu).

În ceea ce privește problema fenomenului urban în nașterea civilizațiilor antice, unele comunicări s-au referit la trecerea, în perioada apariției vechii civilizații, de la comunitățile agricole la viața urbană în Orientul Vechi, proces reflectat și în transformările din dezvoltarea social-economică, politică, ideologică și culturală, respectiv în stratificarea societății în „clase”, în realitate în numeroase straturi sociale cu regim juridic deosebit (V.M. Masson, U.R.S.S.), precum și la orașul-templu în vechiul Orient, scoțîndu-se în evidență privilegiile acestor așezări (H. Tadmor, Israel). Alte comunicări au avut în vedere atât apariția *polis*-ului grec în sec. VIII î.e.n. și particularitățile lui (M. Sachellariou, Grecia), cât și cristalizarea structurii de *polis* în sec. VI sau chiar VII î.e.n., ca apoi să domine în epoca clasică (Ch. G. Starr, S.U.A.), precum și apariția și dezvoltarea orașului Roma în urma contactelor cu mării vecini, etruscii și grecii (Em. Condurachi). Totodată, s-a evidențiat, într-o altă comunicare, și fenomenul urban în vestul Imperiului roman,

respectiv în Peninsula Iberică, reliefindu-se rolul lui Caesar și August în procesul de urbanizare al acestui teritoriu, precum și politica în continuare a Romei între Flavii și mijlocul secolului al II-lea e.n., constînd în reducerea comunităților locale, prin aducerea în orașe a populației din zone puțin romanizate (J. M. Blazquez Martínez, Spania). Tot la această secție s-a pus în discuție, într-o comunicare, și problema trecerii de la societățile pre-urbane la cele proto-urbane în sud-estul Europei, menționîndu-se, în categoria centrelor pre-urbane, și așezări din eneoliticul sud-est și est-european (B. Bruckner, Jugoslavia).

La discuțiile care au urmat pe marginea acestor comunicări, s-a arătat, printre altele, că situația este diferită în China, unde se poate urmări trecerea de la civilizația eneolitică cu ceramică pictată de tip Yang-Şao la viața urbană din timpul dinastiei Şan, și complexul cultural Cucuteni-Tripolie, pentru care nu se potrivesc denumirile de proto-și nici pre-urban, în sens de etapă inițială a procesului de urbanizare, întrucît ceea ce urmează, pînă în cea de a doua epocă a fierului, nu corespunde acestui proces (M. Petrescu-Dimbovița).

La rîndul lor, comunicările relativ la stat și religie în societățile vechi au pus în discuție această problemă atât pentru Orientul Apropiat, caracterizat prin toleranță religioasă (E. S. Golubțova și M. A. Dandamaev, U.R.S.S.), cât și pentru lumea greacă, prin dezbateră particularităților religiei *polis*-ului (W. Burkert, Elveția), și cea romană, reliefindu-se pe de o parte că aceasta din urmă nu a introdus cu forța religia ei în ținuturile cucerite din vest și est (aceiași autori), iar pe de alta transformările societății romane și a religiei acesteia la sfîrșitul Republicii, care transformări, odată cu creșterea rolului șefilor, după reforma militară a lui Marius, au contribuit la apariția cultului imperial, pregătit de Caesar în ultimile luni ale vieții sale, după încercările anterioare neizbutite ale lui Sylla și Pompei (M. Jaczynowska, Polonia). Tot în acest domeniu, alte comunicări s-au referit la regalitate, preoțime și profeție în Israelul biblic (Sh. Talmon, Israel), la legătura strînsă dintre negustori și budism în India (Ji Xian-Lin, R. P. Chineză), la budismul și creșterea autorității regale în vechea Coree în sec. IV și VI e.n (Lee Ki-Baik, Republica Coreea), precum și alte probleme privitoare la stat și religie în antichitate.

De asemenea, în ceea ce privește istoria veche, s-a mai încercat să se evidențieze, prin unele comunicări, locul și rolul istoric al Munților Carpați din România (Șt. Ștefănescu) și al munților din teritoriul Spartei (J. Cristien, Franța), orașele cetăți grecești din munți în antiteză cu cele din ținuturile joase (M. H. Jameson, S.U.A.), precum și rolul unor riuri navigabile din Gallia în dezvoltarea urbană (T. Bekker-Nielson, Danemarca), spre deosebire de Pad în antichitate (W. V. Harris, S.U.A.).

La acestea se adaugă și comunicările din cadrul Asociației Internaționale de Studii Sud-Est Europene privind epoca miceniană pînă la fondarea coloniilor grecești (M. Sachellariou, Grecia) și influența mediteraneană în regiunea balcanică prin coloniile grecești de la Marea Neagră (Zoe Petre), comunicări care, prin conținutul lor, interesează istoria veche a țării noastre.

În afară de acestea, la discuțiile pe marginea raportului general privitor la mutațiile demografice la începutul Evului Mediu: autohtonii și migratori, susținut la Comisia Internațională de Demografie Istorică (acad. Șt. Pascu), au participat mai mulți arheologi români, care au reliefat îndeosebi, în intervențiile lor, importanța problemei pentru spațiul țării noastre (I. Ioniță, C. Preda, D. Protase, V. Spinei și D. G. Teodor).

În fine, din raportul susținut la masa rotundă relativ la ecologie, științele naturii, științele umane (R. Noel, Belgia), au rezultat concluzii la care se poate ajunge prin folosirea datelor științelor naturii, îndeosebi din domeniul palinologiei, pentru înțelegerea legăturii dintre mediul fizic și societățile umane în epoca pietrei, precum și, din discuțiile care au urmat, implicațiile de ordin practic ale acestor cercetări, prin aplicarea în anumite cazuri din zilele noastre ale legilor ecologice, stabilite pentru trecut (L. Génicot, Belgia). De asemenea, s-au reliefat cu acest prilej și rezultatele importante prin cercetarea multidisciplinară a stațiunii paleoliticului superior de la Pincevant din Franța, precum

și a așezărilor culturii Cucuteni în urma determinărilor paleobotanice, paleozoologice, paleoantropologice, spectrografice și fizico-chimice (M. Petrescu-Dîmbovița).

Dezbaterea acestor teme majore de metodologie și istorie universală, care privesc în anumită măsură și istoria veche a țării noastre, cum a rezultat și din intervențiile istoricilor și arheologilor români, a constituit o confruntare utilă de opinii, în spiritul adevărului istoric, fără tendințe de denaturare și falsificare, ceea ce a contribuit la crearea unui climat prielnic apropierii între specialiștii din diferite țări ale lumii, participanți la acest Congres Mondial al Istoricilor. În această privință, considerăm că și alegerea, cu discernământ, a temelor respective de către biroul Comitetului Internațional al Științelor Istorice, în frunte cu acad. A. Gieysztor (Polonia), președinte și prof. Hélène Ahrweiler (Franța), secretar general al acestui organism internațional, a avut un rol important, întrucât a creat premisele unor colaborări și discuții creatoare, în locul disputelor tendențioase în jurul unor probleme din acest domeniu, cum s-a întâmplat în trecut cu prilejul altor asemenea congrese internaționale de științe istorice.

La reușita lucrărilor secțiilor respective, ca și în genere ale celorlalte secții, desfășurate la Liedërhalle și Universitate, a contribuit într-o mare măsură Comitetul de organizare al țării gazdă, avînd ca președinte pe prof. Ch. Meier (München), președintele Asociației Istoricilor din R. F. G. și ca membri pe prof. E. Jäckel și A. Nitschke (Stuttgart).

Tot acum este cazul să menționăm că, în domeniul istoriei vechi și arheologiei, România a fost reprezentată prin 11 specialiști din București, Iași și Cluj-Napoca. Dintre aceștia, acad. Em. Condurachi a fost animator și președinte al Secției Cronologie, Antichitate, la care s-a dezbătut tema „Fenomenul urban în nașterea civilizațiilor antice”, precum și conducător al dezbaterii organizate de Asociația Internațională de Studii Sud-Est Europene cu tema „Balcani între Mediterana și Europa Centrală”, la ambele prezentînd comunicări, înscrise în programul Congresului, privitoare la apariția și dezvoltarea orașului Roma în antichitate și la perioada greco-romană de la întemeierea coloniilor grecești de la Adriatica pînă în secolul al IV-lea al e.n.

La rîndul lor, alți istorici și arheologi români, prin intervențiile lor, care urmează să fie tipărite, au făcut completări și precizări, scoțînd, în același timp, în evidență unele din realizările importante ale istoriografiei țării noastre în acest domeniu.

Nu putem încheia aceste considerații, fără a menționa impresia deosebită pe care a produs-o asupra specialiștilor în istoria veche și arheologie, ca și de altfel în celelalte ramuri ale istoriei, expoziția arheologică cu tema „Mormîntul princiar celtic de la Hochdorf”, deschisă cu prilejul Congresului și remarcabilă prin inventarul excepțional de variat și bogat al acestui mormînt, cît și prin metodele moderne folosite pentru cercetarea, conservarea și restaurarea pieselor respective.

MIRCEA PETRESCU-DÎMBOVIȚA